

AVTAL MELLAN UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIET OCH OPTIMA SAMKOMMUN UNDER STRATEGIPERIODEN 2026–2029

1. Avtalets bakgrund

- De nationella målen för yrkesutbildningen.
- Lägesbilden av utbildningsanordnarens verksamhetsmiljö samt förväntad utveckling.
- Utbildningsanordnarens primära verksamhetsområde.

En kartläggning av utbildnings- och kompetensutvecklingsbehovet har genomförts i företag på Optima samkommuns primära verksamhetsområde. Analys av data kring förändringar i verksamhetsmiljön har gjorts i samarbete med Jakobstadsregionens Utvecklingsbolag Concordia och Österbottens handelskammare. Samarbetsmöten och -dialog har förts tillsammans med följande yrkesutbildningsanordnare på andra stadiet: Svenska Österbottens förbund för Utbildning och Kultur, Keski-Pohjanmaan Koulutusyhtymä, Vaasan kaupunki, Kirkkopalvelut ry samt på tredje stadiet Yrkeshögskolan Centria. Optima samkommun har fört dialog kring samarbetsformer med Kvarnen samkommun. Optima samkommuns ägarkommuners representanter har dels via Kommunförbundets OMA2-projekt deltagit i utarbetandet av mål och strategier dels via ägarstyrning utgående från grundavtalet. Optima samkommun deltog i workshoptillfälle i L-området kring gemensamma strategier och målsättningar.

2. De viktigaste målen och åtgärderna i utbildningsanordnarens strategi i förhållande till de nationella målen för yrkesutbildningen, förändringarna i verksamhetsmiljön och anordnarens primära verksamhetsområde under avtalsperioden.

a) Effektmål

Effektmål 1:

- Öka sysselsättningsgraden för studerande som får examen från Optima samkommun.
- Öka andelen studerande som fortsätter med studier på tredje stadiet efter avlagd grundexamen.

Effektmål 2:

- Stärka den regionala arbetskraftstillgången och bidra till näringslivets förnyelse i regionen.

Effektmål 3:

- Stärka yrkesutbildningens kvalitet.

b) Verksamhetsmål

Verksamhetsmål 1 (kopplat till effektmål 1):

- Sysselsättningsgraden för studerande som får examen från Optima samkommun ökar från 61 % (31.12.2023) till 62 % (31.12.2026) inför mellanutvärdering maj 2028.
63 % (31.12.2029)

- Utveckla smidiga övergångar till högskoleutbildning. Andelen studerande som fortsätter på tredje stadiet efter avlagd grundexamen ökar från 21 % (31.12.2023) till 22 % (31.12.2026) inför mellanutvärdering maj 2028.
23 % (31.12.2029)

Verksamhetsmål 2 (kopplat till effektmål 2):

- Antal personer som avlagt enskilda examensdelar bland den arbetsföra befolkningen ökar. Optima samkommun reagerar på regionens befolkningsutveckling genom att anpassa utbildningsutbudet så att det motsvarar förnyad befolkningsstruktur.
Antal delexamen eller kompetenshelheter ökar inom catering- och restaurang, livsmedelsbranschen, lantbruksbranschen, affärsverksamhet, husteknik, båtbyggnadsbranschen, ytbehandlingsbranschen, teknisk planering, maskin- och produktionsteknik, processindustri och hälsovård- och välfärd.

Verksamhetsmål 3 (kopplat till effektmål 3):

- Andelen yrkesprov som genomförs i arbetslivet ökar från 43 % till 66 % under strategiperioden 2026–2029.
 - Mål 2026: ca 45 %
 - Mål 2027: ca 50 %
 - Mål 2028: ca 58 %
 - Mål 2029: ca 66 %

Andelen yrkesprovsbedömningar som genomförs som tvåpartsbedömning ökar från 67 % till 75 % under strategiperioden 2026–2029.

- Mål 2026: ca 69 %
- Mål 2027: ca 71 %
- Mål 2028: ca 73 %
- Mål 2029: ca 75 %

c) Åtgärder och tidsplan

Åtgärd 1 (kopplad till effektmål 1 och verksamhetsmål 1):

- För att förbättra sysselsättningen i verksamhetsområdet och för att tillgodose arbetskraftsbehovet utreds vilka utbildningar som erbjuds under strategiperioden 2026–2029.
- Analys av primära verksamhetsområdets arbetskrafts- och kompetensbehov utgående från Jakobstadsregionens Utvecklingsbolag Concordias och Österbottens handelskammars årliga data. Utgående från analys dokumenteras mål och åtgärder i Pro24. Utbildningsutbudet anpassas utgående från arbetslivets behov av arbetskraft och kompetens.
- 2027: Utbildningsutbudet justeras utgående från aktuell analys av arbetskrafts- och kompetensbehov.
- 2028: Utbildningsutbudet justeras utgående från aktuell analys av arbetskrafts- och kompetensbehov samt nytt regeringsprogram.
- 2029: Utbildningsutbudet justeras utgående från aktuell analys av arbetskrafts- och kompetensbehov samt mål och åtgärder för strategiperioden 2030–2033.
Utred behov av del- och helexamen eller kompetenshelheter inom infrastruktur, processindustrin, energibranschen, teknisk planering, maskinmontering samt inom hälsovård och välfärd på svenska.

- Fortsatt kompetenshöjning av arbetsför befolkning via yrkesexamen inom transportbranschen, teamledare, processindustri.
- Analys av sysselsättningsgrad utreds inför gemensam elevansökan 2027 och framåt. Anpassning av utbildningsutbudet därefter och följande grundexamens fortsättning utreds:
 - Grundexamen inom informations- och kommunikationsteknik, kompetensområde programutvecklare. Orsak: Låg sysselsättningsgrad. Inom ett långt perspektiv bedöms det framtida behovet vara ungefär hälften mindre än den mängd utbildning som erbjuds.
 - Grundexamen inom hår- och skönhetsbranschen, kompetensområde för skönhetsvård. Orsak: Låg sysselsättningsgrad.
 - Omfördela stöd- och handledningsresurs med i genomsnitt 5 % via fokuslärare per bransch för att stöda studerande som riskerar avbryta studierna.

Åtgärd 2 (kopplad till effektmål 2 och verksamhetsmål 2):

- Ledningen av arbetslivssamarbetet fastställs och arbetslivssamarbetet utvecklas.
- Ökad information om möjligheten att avlägga enskilda examensdelar för att komplettera kunskaper och möjliggöra utveckling av spetskompetens hos arbetsför befolkning för att öka sysselsättningen och matchningen i regionen. Kompetensutveckling för arbetsför befolkning sker via delexamen eller kompetenshelheter i stället för helexamen.
- Regelbunden uppföljning och analys av mätare, data, prognoser. Utveckla interna styr- och uppföljningsrutiner genom regelbundna ledningsgenomgångar och tydliga ansvarsnivåer. De uppgifter som finns i informationsresurserna (ePUK, Koski) används bättre än för närvarande i utvecklingen av utbildningsanordnarens verksamhet.

Åtgärd 3 (kopplad till effektmål 3 och verksamhetsmål 3)

- Öka tillgången på kvalitativ arbetsplatshandledning. Arbetsplatshandledningens kvalitet och genomslag stärks genom att pedagogiska verksamhetsmodeller, ledningssystem, arbetslivssamarbetet och arbetslivskompetensen utvecklas.
- Kompanjonskapsavtal ledningsgruppen-studerandekåren inklusive årlig verksamhetsplan med fokusområden.
- Optima samkommuns miljöarbete utvecklas i enlighet med de 5 målen i Ansvarsfull och hållbar yrkesutbildning 2030 (programdokument för den nationella färdplanen för hållbarhet).

3. Finansiering efter prövning

För att stödja uppnåendet av målen i punkt 2 i detta avtal kommer undervisnings- och kulturministeriet under strategiperioden 2026–2029 att rikta finansiering efter prövning till utbildningsanordnaren inom ramen för planen för de offentliga finanserna 2027–2029. Finansiering enligt prövning beviljas under strategiperioden årligen av anslaget i budgeten för respektive år, förutsatt att riksdagen godkänner budgetförslaget.

Optima samkommun utvecklar ett Teknikcenter med målsättning att stöda digitalisering och teknologisk omställning samt automatisering och robotisering inom industri och service. Centret stöder kontinuerligt lärande och förstärker samarbetet mellan utbildning och arbetsliv. Teknikcenter är en test- och utvecklingsmiljö och gemensam plattform för utbildning och företag. Här möjliggörs prototypbyggnad och experiment samt livslångt

lärande, utveckling av spetskompetens och kompetenshöjning i arbetslivsnära lärande. Teknikcenter utgör en strategisk satsning som stärker regionens kompetens-försörjning och konkurrenskraft och är en regional utvecklingsinsats inom automation och robotik. Investeringen i Teknikcenter kräver utrustning och pedagogisk utveckling.

ÅTGÄRD/MÅL	2026 €	2027 €	2028 €	2029 €	TOTALT €
Utveckling av robotiklärmiljö	0	0	500 000	0	500 000

Undervisnings- och kulturministeriet kan dessutom rikta en höjning av statsandelen enligt prövning till utveckling av utbildningens kvalitet, tryggande av tillräcklig undervisning och handledning samt stödande av sysselsättning och övergång till fortsatta studier.

4. Uppföljning

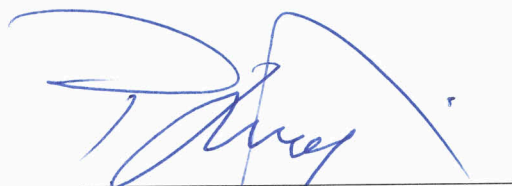
En halvtidsutvärdering av de mål och åtgärder som överenskommits i avtalet utförs i maj 2028, huvudsakligen utifrån de indikatoruppgifter som finns i de nationella informationsresurserna.

Om halvtidsutvärderingen visar att utbildningsanordnaren inte verkar nå de mål som överenskommits i detta avtal eller att utvecklingen inte är önskvärd, och detta främst beror på faktorer utanför utbildningsanordnarens kontroll, kan målen och åtgärderna ändras under strategiperioden.

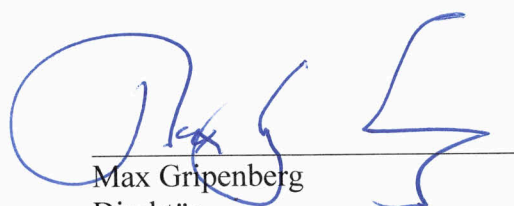
Undervisnings- och kulturministeriet och Optima samkommun har kommit överens om ovan nämnda punkter 2–4.

Underskrifter

Detta avtal har upprättats i två likalydande exemplar, ett för vardera parten.

Petri Lempinen
Överdirektör
Undervisnings- och kulturministeriet

Max Gripenberg
Direktör
Optima samkommun